

Adviesrapport

ten behoeve van Toets Voorwaarden
LERARENOPLEIDINGEN VOORTGEZET ONDERWIJS

14 november 2024

Driestar hogeschool

Inhoud

1.	Intro	3
2.	Proces toets voorwaarden door Driestar educatief	4
2.1	Panel	4
2.2	Informatiedossier	5
2.3	Vorbereiding door het panel	5
2.4	Programma van het locatiebezoek	5
3.	Samenvattend oordeel	6
4.	Beoordeling per voorwaarde	7
	Voorwaarde 1	7
	Voorwaarde 2	8
	Voorwaarde 3	10
	Voorwaarde 4	11
	Voorwaarde 5	12
	Voorwaarde 6	14
	Geraadpleegde documenten	15

Waar in het document de mannelijke vorm wordt gebruikt, dient ook de vrouwelijke en onbepaalde vorm gelezen te worden.

1. Intro

Op 1 januari 2023 bezorgde de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (verder: NVAO) aan Driestar educatief (verder: Driestar) een bevestiging voor het behoud van de accreditatie van de hbo-bachelor opleiding tot leraar voortgezet onderwijs in de tweede graad in Duits, algemene economie, Engels, geschiedenis, Nederlands en wiskunde. De NVAO beoordeelde de kwaliteit van de opleidingen als **positief onder voorwaarden**, de termijn waarbinnen aan de voorwaarden dient voldaan te worden bedraagt 2 jaar. Dit betekent dat Driestar vóór 1 januari 2025 aan de NVAO een adviesrapport bezorgt waarmee ze aantoont aan de voorwaarden te voldoen nadat dit beoordeeld is door - in principe - hetzelfde panel dat de visitatie uitvoerde in 2021.

De NVAO formuleerde haar voorwaarden op basis van het beoordelingsrapport van 7 maart 2022 (Hobéon). Ofschoon het panel stelde dat de opleidingen voor alle standaarden voldeden en haar eindoordeel positief luidde, constateerde de NVAO in het rapport een aantal verontrustende ontwikkelpunten. Het waren onderwerpen die in vorige visitaties al gepaard gingen met de nodige aanbevelingen en nog niet gerealiseerd waren. Vandaar dat de NVAO heeft besloten tot het eindoordeel: positief onder voorwaarden.

De voorwaarden zijn:

1. De opleidingen dienen de generieke pedagogische en algemeen-didactische modules en de vakdidactische modules meer met elkaar te verbinden door zowel professionalisering van de vakdidactici als aantoonbare samenwerking tussen vakdidactici.
2. De opleidingen dienen een proces in te richten, waarin de traceerbaarheid van de beoordelingen is geborgd.
3. Het vierogenprincipe bij 'high-stake' beslissingen wordt toegepast.
4. De opleidingen stellen een transparant en traceerbaar proces op voor het realiseren van de eindkwalificaties. Hierbij wordt voor zowel studenten als docenten duidelijk welke eindkwalificaties gerealiseerd moeten zijn, wanneer en in welke vorm.
5. Herziening van de opzet van de eindwerken, met inachtneming van de balans en de samenhang tussen generiek en vakinhoud.
6. De opleidingen maken concreet voortgang met de verdere deskundigheidsbevordering van het docententeam (BKE- en SKE-certificering).

Voor Driestar was het NVAO-besluit een wake-up call, de hogeschool nam de voorwaarden ter harte en versnelde het optimaliseringsproces van haar tweedegraads lerarenopleidingen. Onder aansturing van een nieuwe manager werd ingezet op een integraal innovatieproces van leerjaar 1 t/m 4, waarbij voortdurend werd geëvalueerd en bijgesteld. Wat goed is werd behouden, wat niet voldeed werd vernieuwd met de NVAO-voorwaarden als prioritaire leidraad.

Het herbeoordelingsproces startte begin 2024.

2. Proces toets voorwaarden door Driestar educatief

De opzet van de herbeoordeling door Driestar vertoont grote gelijkenissen met het proces *accreditatie bestaande opleiding*¹.

De hogeschool zette volgende stappen uit:

1. Samenstellen van een panel, aangevuld met een procescoördinator/secretaris en ter goedkeuring voorleggen aan de NVAO.
2. Opstellen van een informatiedossier (incl. bijlagen) en ter beschikking stellen van het panel.
3. Opstellen van het visitatieprogramma en voorleggen aan het panel.
4. Organiseren van het locatiebezoek.
5. Opstellen van een advies- of herbeoordelingsrapport en vóór 1 januari 2025 bezorgen aan de NVAO.

2.1 Panel

Driestar bracht op basis van overwegingen door de NVAO enkele wijzigingen aan in de bestaande panelsamenstelling. Zo werd een nieuwe panelvoorzitter voorgedragen en werd het panel uitgebreid met een vaklid Engels. Daar het vaklid wiskunde niet beschikbaar was voor de herbeoordeling werd een nieuwe docent vakdidactiek wiskunde gezocht en aangesteld, overige leden werden behouden. De integrale panelsamenstelling werd in juni 2024 voorgelegd aan de NVAO, goedkeuring volgde in juli 2024.

Samenstelling

- Joséphine Rutten (voorzitter), lid Raad van Toezicht Hogeschool IPABO/Gooise Scholen Federatie/Stichting VO Kennemerland;
- Perry den Brok (kernlid), hoogleraar Educatie- en Leerwetenschappen aan de WUR;
- Jos van Meegen (kernlid), programmadirecteur van Aeres Hogeschool;
- Kees-Jan van Oorsouw (vaklid Duits), docent vakdidactiek Duits (e.a.) aan de HAN;
- Mark Sikkes (vaklid economie), docent economie en schoolopleider aan het Thomas a Kempis-college;
- Maarten Wierdsma (vaklid Engels), docent vakdidactiek Engels aan Hogeschool Windesheim;
- Arjan Nobel (vaklid geschiedenis), docent publieksgeschiedenis aan de UvA;
- Martine Wijngaarden (vaklid Nederlands), docent vakdidactiek Nederlands aan de HR, voorzitter landelijk vakgroep overleg Nederlands;
- Jeroen Spandaw (vaklid wiskunde), docent vakdidactiek wiskunde aan TU Delft;
- Dewi Gosenson (student-lid), student hbo-masteropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de eerste graad in Nederlands aan de Fontys Hogeschool (Sittard), docent Nederlands aan het Eijkhagen college.

Ondersteuning

Lieve Desplenter (procescoördinator en secretaris)

¹ Voor de herbeoordeling van de tweedegraads lerarenopleidingen van Driestar educatief geldt volgens de overgangsregeling het NVAO-beoordelingskader september 2018.

2.2 Informatiedossier

Driestar vernieuwt sinds 2022 haar tweedegraads lerarenopleidingen. Daarbij wordt sinds januari 2023 - het moment dat de NVAO-beoordeling ontvangen werd – nog meer prioriteit gegeven aan de NVAO-voorwaarden. Voor de herbeoordeling stelde men een informatiedossier samen, uitgewerkt in zes hoofdstukken. Elk hoofdstuk behandelt een voorwaarde. Omwille van de navolgbaarheid werden per voorwaarde enkele relevante citaten uit het visitatierapport (maart 2022) opgenomen die de context van de voorwaarde verhelderen, aansluitend volgden de ondernomen acties en de respectievelijke resultaten. Bij de opmaak is uitgegaan van de situatie per 31 augustus 2024. Zo werden bijvoorbeeld alle eindwerken die uiterlijk eind augustus 2024 klaar waren, ter beschikking gesteld van het panel.

Het informatiedossier, incl. bijlagen, was voor panelleden digitaal beschikbaar vanaf 5 september 2024.

2.3 Voorbereiding door het panel

De procescoördinator bereidde in samenspraak met Driestar het panel voor op de herbeoordeling. Allereerst bezorgden de panelleden na het doornemen van het informatiedossier (incl. bijlagen) schriftelijk hun eerste indrukken via een geijkt formulier aan de procescoördinator. De procescoördinator stelde hiervan een synthese op, dit document vormde de leidraad voor een eerste voorbereidend digitaal overleg (8 oktober 2024). Tijdens dit voorbereidend overleg vond collegiale oordeelsvorming plaats: voldoen de lerarenopleidingen aan de gestelde voorwaarden? Welke voorwaarde wordt tijdens de visitatie diepgaander besproken? Welke vragen zorgen ervoor dat het panel een waarheidsgetrouw zicht krijgt op de resultaten? De notulen van het voorbereidend overleg waren de hand-out voor de visitatiegesprekken.

2.4 Programma van het locatiebezoek

Het locatiebezoek vond plaats op 17 oktober 2024 op Driestar Hogeschool, Burg. Jamessingel 2 te Gouda.

Tijd	Onderdeel	Deelnemers
12.00-12.45 uur Lokaal 3.28	Besloten paneloverleg inclusief lunch	
12.45-13.15 uur Lokaal 3.28	Welkom door de bestuurder Introductie door de opleidingsmanager	
13.15-13.30 uur Lokaal 3.28	Besloten paneloverleg	
13.30-14.30 uur Lokaal 3.28	Overleg met docenten	studieleider Ivo ² -generiek (a.i.) en Ivo-Duits studieleider Ivo-generiek (a.i.) studieleider Ivo-economie vakdidacticus Ivo-Engels, Lector studieleider Ivo-Engels vakdidacticus Ivo-geschiedenis studieleider Ivo-Nederlands studieleider en vakdidacticus Ivo-wiskunde

² Ivo = lerarenopleiding voortgezet onderwijs

14.30-14.45u Lokaal 3.28	Besloten paneloverleg	
14.45-15.15 uur Lokalen 3.33, 3.36, 3.37, 3.38, 3.42, 3.44	Parallele overleggen vakdeskundigen uit het panel en vakdocenten Driestar	Duits: vakdocent en vakdidacticus economie: vakdocent en vakdidacticus Engels: vakdocent en vakdidacticus geschiedenis: vakdocent en vakdidacticus Nederlands: vakdocent en vakdidacticus wiskunde: vakdocent en vakdidacticus
	Paralleel overleg kernpanel + student-lid met vierdejaars-/derdejaarsstudenten Driestar	student Duits student economie, student Nederlands 2 studenten wiskunde 2 studenten geschiedenis
15.15-15.30 uur Lokaal 3.28	Besloten paneloverleg	
15.30-16.15 uur Lokaal 3.28	Overleg met examencommissie en toetsexpertcommissie	voorzitter examencommissie lid examencommissie lid toetscommissie lid toetscommissie
16.15-16.45 uur Lokaal 3.28	Besloten paneloverleg	
16.45-17.00 uur Lokaal 3.28	Terugkoppeling	

3. Samenvattend oordeel

In het licht van de NVAO-voorwaarden, vastgelegd in het NVAO-besluit dd. 1 januari 2023, herbeoordeelde het panel de bestaande opleidingen hbo-bachelor opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Duits, algemene economie, Engels, geschiedenis, Nederlands en wiskunde van Driestar educatief. Het panel oordeelt dat aan alle 6 voorwaarden is voldaan.

Driestar is erin geslaagd om op structurele wijze de samenwerking tussen generieke en vakspecifieke docenten vorm te geven waardoor op meerdere vlakken een brug is geslagen. Begrippen zoals de Didactische Diamant (DD, d.i. zeven lesontwerpprincipes), het Didactische Analyse-model (DA) en de taxonomie van Bloom zijn als resultaat van intensieve professionalisering breed gekend en worden nu ook door de vakdidactici toegepast. Daarnaast zijn generieke didactici en vakdidactici onderling beter op de hoogte van elkaars vakinhouden en spreken ze een gemeenschappelijke taal. Intercollegiaal overleg en professionaliseringsactiviteiten zijn verplicht en in de jaarkalender opgenomen. De afgelopen twee jaar is het assessmentportfolio bijgesteld en is het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen ter vervanging van de vroegere BGB (Beknopte Geannoteerde Bibliografie) ingevoerd. In het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen spelen zowel de vakkennis als de generieke en vakspecifieke didactiek een bepalende én samenhangende rol. Het panel nam beschikbare portfolio's en eindwerken door en stelde vast dat de wijze waarop beoordeling plaats vindt navolgbaar is. De beoordelingsformulieren zijn helder, invullen ervan kan enkel op basis van overleg tussen de beoordelaars waardoor het vierogenprincipe geborgd is. Kalibreren maakt standaard deel uit van high-stake beoordelingsprocessen. Studenten, docenten en leden examen- en toetscommissie zijn tevreden over de wijze waarop alle betrokkenen zicht krijgen over hoe en wanneer de eindkwalificaties gerealiseerd en beoordeeld worden. Er heerst een groot draagvlak voor de arbeidsintensievere nieuwe aanpak. Tot slot zijn de BKE- en SKE-certificeringen bijgesteld en is een proces uitgezet om eerder verworven bekwaamheden te onderhouden en nieuwe te verwerven.

4. Beoordeling per voorwaarde

Voorwaarde 1

De opleidingen dienen de generieke pedagogische en algemeen-didactische modules en de vakdidactische modules meer met elkaar te verbinden door zowel professionalisering van de vakdidactici als aantoonbare samenwerking tussen vakdidactici.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Driestar nam diverse initiatieven om op structurele wijze samenwerking tussen docenten van het generieke programma en de docenten vakdidactiek te borgen en via systematische professionalisering een brug te slaan tussen generieke en vakdidactische modules.

Allereerst legde Driestar zich toe op het implementeren van de algemene didactische principes binnen de vakdidactieken en vakmodules. Begrippen zoals de Didactische Diamant (DD, d.i. zeven lesontwerpprincipes), het Didactische Analyse-model (DA) en de taxonomie van Bloom werden door de lector schoolvakken bij alle vakdidactici toegelicht en uitgediept. In het overzicht *'thema's overleggen vakdidactici 2023 en 2024'* stelde het panel vast dat het aantal vakoverschrijdende bijeenkomsten sterk toegenomen is zowel in aantal als in duur. Ze zijn goed gestructureerd en houden focus op de integratie van de algemeen didactische principes (DD, DA en Bloom) binnen de vakdidactieken, evenwel zonder dat de specifieke vakdidactiek en -kennis in het gedrang komt. Docenten met wie het panel sprak gaven aan dat hiermee de 'gemene delers' tussen de vakken onderling zichtbaar werden en illustreerden hun opbrengst van de professionalisering door aan te geven dat zij zich na een college systematisch vragen stellen zoals: waren mijn doelen helder? Heb ik de voorkennis opgehaald? Het principe 'teach what you preach' wordt effectief toegepast. Ander voorbeeld: de docent wiskunde toonde aan de hand van een publicatie de vakdidactische toepassing van de didactische diamant aan. Het panel nam kennis van de vormingssessies en stelde vast dat ze interactief verlopen met het oog op een betere onderlinge afstemming (vakdidactici onder elkaar versus vakdidactici en generieke didactici), wat volgens de docenten het teamgevoel succesvol verhoogde. Een voorbeeld: gezamenlijk bekijken van een filmfragment en aansluitend feedback geven op elkaars observatiecriteria, knelpunten oplossen, keuzes maken, afspraken maken verdere ontwikkeling. Leerlijnen vakdidactiek worden aan andere vakdidactici gepresenteerd en intercollegiaal besproken. Intercollegiaal overleg ligt vast in de jaarplanning, hiermee is de overlegcultuur versterkt. Derde- en vierdejaarsstudenten met wie het panel sprak, gaven aan te merken aan de wijze waarop colleges gegeven worden dat de docent generiek en de vakdocent veel meer op de hoogte zijn van elkaars inhoud. Er wordt meer ingezet op verbinding door naar elkaars onderwijsinhouden te verwijzen, het taalgebruik is gemeenschappelijker en de moduleboeken sluiten op elkaar aan.

Vervolgens is in gezamenlijkheid vastgelegd binnen welk opleidingsjaar de begrippen DD, DA en Bloom het beste worden ingevoerd.

Tot slot werd het bestaande lesvoorbereidingsformulier (dat in alle jaren binnen alle

lerarenopleidingen gebruikt wordt) collectief besproken, verduidelijkt en vereenvoudigd. Het panel nam de 'opbrengst-rapportage' van de intercollegiale professionalisering door en stelde een geslaagde kruisbestuiving vast. Via dit document kreeg het panel per docent (vak/generiek) per opleidingsjaar zicht op (1) wat geleerd werd uit de nascholing (DD, DA en Bloom), (2) in welk programmaonderdeel de generieke vakdidactische principes besproken worden en (3) hoe men merkt dat de student de principes toepast. Het panel keek diverse handleidingen in, bijvoorbeeld vakgroep beleidsplannen, studiegidsen en modulehandboeken. De moduleboeken getuigen van een steviger gemeenschappelijke didactische basis ter versterking van de vakdidactiek (waar eerder de vakkennis dominant was). Driestar werkt toekomstgericht en zette drie nieuwe thema's voor professionalisering in 2024 uit: (1) Toetsdoelen & portfolio: een match? (2) Hoe het beroepsprofiel verder integreren in de toetsing en (3) BKE: hoe evalueer je toetsopbrengsten? Hoe lees je toetsopbrengsten? Het doel is om per afdeling te beschikken over een 'scholingseenheid'.

Tijdens de gesprekken met de docenten (generiek/vakdidactiek) waren het gezamenlijk en reflectief taalgebruik en de onderlinge samenhang van de antwoorden op de vragen van het panel opmerkelijk. Generieke didactici en vakdidactici zijn naar elkaar toegegroeid. Het onderwijskundig gesprek is terug, docenten wisselen frequenter van gedachten over didactisering. Ook de studenten met wie het panel sprak bevestigden dit. Ze verwezen hiervoor naar bijvoorbeeld het vernieuwde lesvoorbereidingsformulier waar ze een betere afstemming en samenhang tussen de diverse docenten vaststellen.

Op basis van bovenvermelde vaststellingen is het panel van oordeel dat aan de voorwaarde is voldaan. Een nieuwe weg is ingeslagen, de generieke modules en vakdidactische modules versterken elkaar, intercollegiaal overleg en professionalisering zijn beleidsmatig verankerd in de werking en de opbrengsten ervan zijn waarneembaar.

Voorwaarde 2

De opleidingen dienen een proces in te richten, waarin de traceerbaarheid van de beoordelingen is geborgd.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Uit het visitatierapport blijkt dat het gebrek aan traceerbaarheid van de beoordeling in het bijzonder de *eindwerken* betreft. Driestar maakte er werk van en greep deze voorwaarde aan om ook opdrachten in vak- en generieke modules te evalueren (0-meting) en te verbeteren met een duidelijker opdrachtoomschrijving, gehanteerde beoordelingscriteria en beoordelingsformulier. Diverse acties werden opgezet, te beginnen met het herzien van het *assessmentportfolio* en het introduceren van het *nieuw vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen* (ter vervanging van de beknopte geannoteerde bibliografie).

De afgelopen twee jaar is het *assessmentportfolio* in diverse slagen verbeterd. Dat is gebeurd in afstemming met de andere afdelingen van de hogeschool en de toetscommissie en na het inwinnen van informatie bij andere hogescholen. Tal van kalibreersessies lagen aan de grondslag van de vernieuwde opzet. Het panel bekeek alle beschikbare *assessmentportfolio's*,

incl. beoordeling (6) en stelt vast dat er goede stappen gezet zijn in verband met de traceerbaarheid van de beoordelingen. De beoordelingscriteria zijn helder omschreven (d.i. in eenduidige taal), de feedback van de begeleider is ontwikkelingsgericht en op de individuele beoordeling door de twee evaluatoren volgt een gezamenlijke eindbeoordeling als het resultaat van het (verplicht) kalibreren. Elk beoordelingsformulier wordt door beide evaluatoren voorzien van een handtekening (veldassessor en instituutsassessor). Studenten geven aan tevreden te zijn over de constructieve feedback 'op maat van de student'. Wanneer iets niet voldoet, geven begeleiders aan hoe te verbeteren met concrete tips. Ook geven de beoordelingsformulieren aan waarop je precies beoordeeld wordt. Studenten waarderen de navolgbaarheid van de oordelen. Docenten geven tijdens het gesprek aan dat bijvoorbeeld de kalibreersessies ervoor zorgen dat oordelen grondiger onderbouwd worden en dat dit ten goede komt aan het leerproces van de student.

Het *vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen* werd recent ingevoerd. Door middel van het eindwerk onderzoekend vermogen laat de student zien in staat te zijn om door middel van een beroepsproduct en gebruik makend van onderzoekend vermogen een bijdrage te leveren aan de verbetering van de vakdidactische praktijk. Alvorens het beoordelingsformulier definitief vast te stellen, werd een intensief kalibreerproces opgezet. Het formulier moet vanzelfsprekend valide, betrouwbaar en bruikbaar zijn. Twee verschillende groepen gingen er mee aan de slag: er is gekalibreerd door de onderzoeksbegeleiders uit de verschillende tweedegraads lerarenopleidingen die volgens dit format werken tevens is er gekalibreerd binnen een Driestar breed team bestaande uit een onderwijskundige en vertegenwoordigers van de Pabo, Pedagogiek en tweedegraads lerarenopleidingen. Resultaat: Het eindwerk wordt op twee momenten door twee beoordelaars (toepassing van het vierogenprincipe) geëvalueerd. Het eerste summatieve beoordelingsmoment behandelt het 'praktijkvraagstuk' en het 'plan van aanpak'. Hiervoor is een voldoende vereist om door te mogen gaan met de uitvoering van het onderzoek. Het tweede summatieve beoordelingsmoment betreft de beoordeling van het eindverslag. Dit wordt beoordeeld met een cijfer. Om het cijfer te bepalen is een scoringstabel in het beoordelingsformulier opgenomen zodat het voor de student duidelijk is waarop de hem toegekende cijfers gebaseerd zijn. Het eindoordeel bevat de waardering van de beoordelingscriteria, opmerkingen van zowel de eerste, als tweede beoordelaar en een gezamenlijke toelichting van beide beoordelaars. Er is een uitvoerige *handleiding vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen* voor zowel de student als de docent beschikbaar. Daarin zijn onder meer enkele schrijftechnische voorwaarden opgenomen (bijvoorbeeld het maximaal toegelaten aantal woorden voor de omschrijving van het beoogde beroepsproduct), worden begrippen verduidelijkt, worden verwachtingen en beoordelingscriteria geëxpliciteerd en zijn tot slot een reeks bijlagen toegevoegd (bijvoorbeeld: voorbeeldtrajecten ter inspiratie en de beoordelingsformulieren).

In de tweede helft van het cursusjaar 2023-24 legden de vierdejaarsstudenten de laatste hand aan hun *vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen*. Het panel kreeg inzage in alle beschikbare eindwerken nieuwe stijl (6). Zij namen de beoordelingen kritisch onder de loep en controleerden de navolgbaarheid, ondersteund door de handleiding. Twee zaken vielen op: (1) Niet bij elk eindwerk leest men de beoordeling van twee beoordelaars maar één

geïntegreerde beoordeling. Nochtans is in de handleiding voorzien dat beide beoordelaars hun opmerkingen noteren, gevolgd door een geïntegreerd oordeel. Uit het gesprek met de studenten blijkt wel dat sommigen één geïntegreerd oordeel prefereren want zij hebben moeite met twee verschillende meningen. Uit navraag bij docenten en examencommissie leert het panel dat hierover intern nog discussie plaats vindt. Wat indien de beoordeling van twee beoordelaars tegenstrijdig is, moet het aan de student gecommuniceerd worden? Dit issue pakt de examencommissie verder op. Het panel heeft er alle vertrouwen in dat de examencommissie tot een weloverwogen keuze komt. (2) Niet onder elke eindwerkbeoordeling staan twee handtekeningen. Is er voldoende controle op het volgen van de procedure? Uit eigen beweging gaf de examencommissie aan dat uit hun steekproef bleek dat er nog sterker moet worden ingezet op zorgvuldigheid bij de administratieve afhandeling.

Voor het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen vinden er met ingang van 2023-2024 jaarlijks intervisiebijeenkomsten plaats, waaronder één over de beoordeling. Ook zijn kalibreersessies systematisch aan de orde. Uit het overleg met de docenten blijkt dat deze sessies erg gewaardeerd worden. Het is tijdsintensief maar levert onverwachte bijvangsten op, bijvoorbeeld: het besef dat niet elke opdracht effectief is. Daarnaast scherpen ze bijvoorbeeld een cesuur aan.

Tot slot nam Driestar deze voorwaarde te baat om de traceerbaarheid van beoordelingen van opdrachten bij het vakdeel te verbeteren. De toetscommissie heeft een format opgesteld voor opdrachtbeschrijvingen en beoordelingsformulieren. Voorafgaand onderzocht de toetscommissie alle bestaande opdrachten (cf. supra – 0-meting) en voorzag deze van feedback zodat de vakdocent ermee aan de slag kon. Alle opdrachten, incl. beoordelingsformulieren, zijn opgenomen in de moduleboeken. Driestar stelde per vak exemplarisch een moduleboek ter beschikking van het panel. Onderzoek leert het panel dat hier grote winst geboekt werd. Voor de student is de opdracht en beoordeling inzichtelijk. Via de toetsmatrijs kent hij het 'gewicht' van de opdrachten.

Bovenstaande bevindingen vindt het panel voldoende overtuigend om aan te geven dat aan deze voorwaarde is voldaan.

Voorwaarde 3

Het vierogenprincipe bij 'high-stake' beslissingen wordt toegepast.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Driestar koppelt high-stake beslissingen aan beoordelingen van het assessmentportfolio en het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen.

Bij Opleiden in de School (verder: OidS) was de uitvoering van het vierogenprincipe bij het assessmentportfolio reeds op orde met de inzet van een schoolassessor en instituutassessor. Bij deeltijd was dit nog niet het geval. Bij de herziening van het assessmentportfolio is het vierogenprincipe bij beoordeling ook daar ingevoerd: het assessmentportfolio wordt beoordeeld door twee beoordelaars. Bij deeltijdstudenten wordt het assessmentportfolio

beoordeeld door een onafhankelijke instituutsassessor (eerste beoordelaar) en de begeleider van het assessmentportfolio (tweede beoordelaar, ook instituutsassessor).

Bij OidS-studenten wordt het assessmentportfolio beoordeeld door een onafhankelijke instituutsassessor (eerste beoordelaar) en een onafhankelijke schoolassessor (tweede beoordelaar). Het assessmentportfolio wordt door beide beoordelaars individueel beoordeeld waarna ze tot een gezamenlijke beoordeling komen en beiden het beoordelingsformulier accorderen.

Het panel toetste dit aan de beschikbare assessmentportfolio's en bevestigde dat het vierogenprincipe systematisch wordt toegepast. Bij alle beschikbare assessmentportfolio's ondertekenen beide beoordelaars het formulier. Daarnaast zit er wel nog variatie op het geven van opmerkingen: soms geven beide beoordelaars afzonderlijk opmerkingen, soms leest men een geïntegreerde reeks opmerkingen. Het panel adviseert Driestar om dit te finetunen.

Bij de opzet van het nieuwe vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen is het vierogenprincipe bij beoordeling ingevoerd: het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen wordt beoordeeld door twee beoordelaars. De eerste beoordelaar is een vakdocent die niet bij de begeleiding betrokken is geweest. De tweede beoordelaar is de vakdocent die tevens de begeleider bij het eindwerk was. Het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen wordt door beide beoordelaars individueel beoordeeld waarna ze tot een gezamenlijke beoordeling komen en beiden het beoordelingsformulier accorderen. Het panel toetste dit principe bij de beschikbare eindwerken en bevestigt dat het vierogenprincipe effectief wordt toegepast, beide beoordelaars voorzien onderbouwing bij de oordelen en noteren letterlijk als eindoordeel: na overleg middelen we het eindcijfer op .../10.

Het panel vindt voldoende bewijsvoering om te stellen dat aan deze voorwaarde is voldaan.

Voorwaarde 4

De opleidingen stellen een transparant en traceerbaar proces op voor het realiseren van de eindkwalificaties. Hierbij wordt voor zowel studenten als docenten duidelijk welke eindkwalificaties gerealiseerd moeten zijn, wanneer en in welke vorm.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Deze voorwaarde ervaaarde Driestar als urgentie hoog. Grote aandacht ging naar volgende acties:

- De eisen die gesteld worden aan de eindwerken (assessmentportfolio en vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen) en welke eindkwalificaties daarin worden afgetoetst zijn beschreven in de betreffende handleidingen.
- In de studiegidsen en moduleboeken stonden reeds de moduledoelen die studenten moeten behalen. De raamwerkcurricula per opleiding - één voor elk vakdeel en één voor het generieke deel - zijn opnieuw geactualiseerd. Daarin staat hoe de landelijke kennisbasis, de NLQF-niveau 6 criteria en de wettelijke bekwaamheidseisen geborgd zijn

in de modules. Verder zijn ze uitgebreid met een link naar het beroepsprofiel en de toetsing van de moduledoelen.

- Bij iedere opleiding zijn er modules die bij elkaar horen, zowel in het vakdeel als in het generieke deel. Zo'n groter geheel vormt doorgaans een leerlijn, en dat is te zien in overzichten van het curriculum in de studiegidsen. Voor zover van toepassing zijn deze geactualiseerd. Vakdidactiek is bij alle opleidingen een belangrijke leerlijn.

Op basis van documentanalyse oordeelt het panel in consensus dat aan deze voorwaarde is voldaan. Wel merkt het panel op dat de vakken Engels en wiskunde in enkele opzichten afwijken. De vakdidactische en onderzoeksmatige leerlijn is al verder ontwikkeld en ze gebruiken een eigen moduleboek als handleiding Vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen. De docenten en leden examencommissie lichten toe dat in tegenstelling tot de andere vakken, studenten Engels en wiskunde de 'onderzoeksaanpak' aangeleerd krijgen vanuit het vak en niet vanuit generieke didactiek. In beide opleidingen was het onderzoekend vermogen als vakinhoud reeds lang aanwezig en is zelfs tot tweemaal toe door peers gereviewd. Driestar respecteert dit en wil voor Engels en wiskunde de wet op de remmende voorsprong vermijden. Dat maakt dat ze ruimte krijgen om op hun elan door te gaan. Hun opgebouwde expertise wordt overigens breder ingezet: de vakdocent wiskunde is lid van de examencommissie en de vakdocent Engels is Lector. Beiden werken voor het algemene belang. Het panel adviseerde om de vakgroepen diepgaander te laten leren van de ervaring en kennis van de vakgroepen Engels en wiskunde.

Voorwaarde 5

Herziening van de opzet van de eindwerken, met inachtneming van de balans en de samenhang tussen generiek en vakinhoud.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Met ingang van cursusjaar 2023-2024 is een *nieuw assessmentportfolio* inclusief beoordelingsformulier ingevoerd. Bij deze nieuwe opzet is verbinding gelegd tussen generiek en vak:

- Het nieuwe assessmentportfolio is ontwikkeld in samenwerking met een onderwijskundige van Driestar hogeschool. Er is gebruikgemaakt van inzichten die zijn opgedaan bij de opleidingen Pabo en Pedagogiek, zoals de prestatiecriteria die gebaseerd zijn op het beroepsprofiel en de wijze van beoordeling hiervan.
- In het assessmentportfolio laat de student zijn niveau zien door middel van bewijzen. Een belangrijk nieuw bewijs in dit portfolio is een ingevuld lesvoorbereidingsformulier inclusief feedback van een vakdocent of vakdidacticus en de schoolopleider/stagebegeleider. Zoals bij voorwaarde 1 is aangegeven is dit lesvoorbereidingsformulier door de vakdidactici en docenten generiek samen ontwikkeld. Met dit bewijs wordt de verbinding tussen generiek en vak zichtbaar, omdat het zowel generieke als vakinhoudelijke en/of vakdidactische aspecten bevat.
- In aansluiting op het visitatierapport is de status van het evaluatieve eindgesprek dat volgt op het ingeleverde assessmentportfolio verhelderd. Het is nu formeel evaluatief

(terugblikkend op de opleiding) en formatief (vooruitkijkend op de jaren na de diplomering) van aard. Het behoort niet meer tot het eindwerk als zodanig.

Vanaf cohort 2023-2024 is in plaats van de Beknopte Geannoteerde Bibliografie het *vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen* ingevoerd voor alle studenten:

- Overwegingen voor de invoering van het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen zijn de invoering van het beroepsprofiel en de daaropvolgende doorontwikkeling van het generieke programma tot en met jaar 4, en de wens van zowel vakdocenten als het auditpanel van 2021 om het vak in het eindwerk te integreren.
- Het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen bevat daarom altijd een vakinhoudelijke component en een vakdidactische component. Vanwege de omvang van dit eindwerk telt het 10 ects.
- Er is een onderzoeksleerlijn bij generiek geïmplementeerd voor jaar 1 tot en met 3. Deze bereidt voor op het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen in jaar 4. De studenten volgen in jaar 4 bij generiek colleges over de onderzoeksaanpak, m.u.v. de studenten Engels en wiskunde die deze scholing vanuit het vak ontvangen.
- De opdrachtbeschrijving en beoordelingscriteria van het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen zijn gelijk aan die van het eindwerk onderzoekend vermogen van de opleidingen Pabo en Pedagogiek. Er vindt regelmatig opleidingsoverstijgende intervisie en kalibratie plaats.
- Studenten worden bij het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen begeleid door een vakdocent. De begeleiders vanuit het vakdeel hebben scholing gekregen op het begeleiden van praktijkgericht vakdidactisch onderzoek door de onderzoekscoördinator van generiek. Bij de opleidingen wiskunde en Engels was de vakdidactische en onderzoeksmatige leerlijn al ver ontwikkeld. Beide opleidingen hebben daarom ook een eigen variant van de handleiding voor het vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen ('moduleboek' geheten).

Uit het gesprek met studenten stelt het panel vast dat docenten generieke didactiek en vakdidactiek hoe langer hoe meer een gezamenlijke taal gebruiken en dat moduleboeken generiek en vak erg op elkaar aansluiten. Studenten ervaren dat generiek handvatten aanreikt waarop de vakdidactiek voortbouwt. Docenten geven aan tevreden te zijn met het nieuwe eindwerk omdat enerzijds de vakdidactiek sterk aanwezig is maar anderzijds ook algemene didactiek zijn rol van onderlegger scherper opneemt.

Een belangrijke rol bij de totstandkoming van het vernieuwde eindwerk is opgenomen door de vernieuwde toets- en examencommissie. De toetscommissie nam haar adviserende rol breed op, is ruim bemenst en drijvende kracht achter de vernieuwing. Ze werkt vanzelfsprekend vakoverschrijdend en ondersteunt docenten met betrekking tot het valideren van opdrachten, opmaken van toetsen en beoordelen van eindwerken in lijn met de algehele opzet, nl. generieke didactiek en vakdidactiek versterken elkaar, verbinding is zichtbaar in alle modules en opdrachten.

Het panel oordeelt op basis van bovenstaande bevindingen dat aan deze voorwaarde is voldaan.

Voorwaarde 6

De opleidingen maken concreet voortgang met de verdere deskundigheidsbevordering van het docententeam (BKE- en SKE-certificering).

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Op het ogenblik van de herbeoordeling door het panel

- beschikt 97% van de docenten over een BKE,
- beschikken de leden van de vakgroep Engels over een BKE+,
- behaalden 3 docenten in 2023-24 het SKE-certificaat (één lid van de examencommissie en twee leden van de toetscommissie).

Driestar voerde de regel in dat binnen de twee jaar na indiensttreding elke docent in het bezit is van een BKE-certificaat. Voor leden van de examencommissie en toetscommissie geldt dat men moet beschikken over een SKE-certificaat, wie dit nog niet bezit volgt de komende twee jaar een SKE-scholing. Omdat een deel van de schoolopleiders ook mede-assessor is voor de eindwerken dienen ook zij BKE-gecertificeerd te zijn.

Het panel trok deskundigheidsbevordering open en besprak met docenten en leden examen- en toetscommissie het ruimer professionaliseringsbeleid. Het panel stelt tot tevredenheid vast dat naast het behalen van een certificaat ook aandacht geschonken wordt aan het onderhouden ervan. Hiertoe vindt jaarlijks op teamniveau nascholing plaats. Ook beschikken docenten over voldoende mogelijkheden om zich binnen het expertisegebied individueel verder te professionaliseren. Ten gevolge van de hoge werkdruk wordt dit matig gedoseerd. Daarnaast neemt Driestar organisatie breed initiatieven vertrekkende van thema's die er op dat moment toe doen. Voorbeeld: in juni/juli 2024 was er een verplichte AI-training gericht op toetsaspecten.

Het panel stelt vast dat aan deze voorwaarde is voldaan.

Geraadpleegde documenten

- Opleidingsplan 2024-2025
- Vakgroepbeleidsplan generiek
- Raamwerkcurriculum generiek
- Vakgroepbeleidsplan Duits
- Vakgroepbeleidsplan Economie
- Vakgroepbeleidsplan Engels
- Raamwerkcurriculum Engels
- Vakgroepbeleidsplan geschiedenis
- Vakgroepbeleidsplan Nederlands
- Vakgroepbeleidsplan wiskunde
- Dekkingsmatrix Ivo wiskunde
- Studiegids leraar Duits 2024-2025
- Studiegids leraar economie 2024-2025
- Studiegids leraar Engels 2024-2025
- Studiegids leraar geschiedenis 2024-2025
- Studiegids leraar Nederlands 2024-2025
- Studiegids leraar wiskunde 2024-2025
- Moduleboek Duits – Module 4.1.5 Literatuur 2 en Literatuur leesdossier 4
- Moduleboek economie – module ec 2.6.1 Organisatiekunde
- Moduleboek Engels – Module 1.1.4 Culture-History-Literature
- Moduleboek geschiedenis – module 1.1.4 De Nederlanden in de 16de en 17de eeuw
- Moduleboek Nederlands – module 3.1.1 Mondelinge taalvaardigheid
- Moduleboek wiskunde – module WI 1.1.4 Basisvaardigheden voor Vak en Beroep
- Formulier bevestiging aantal gegeven lessen
- Format lesvoorbereidingsformulier
- Beoordelingsformulier
- Bekwaamheidseisen leraar
- Beroepsprofiel christelijke leraar
- Format portfolio vierde jaar
- Handleiding vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen
- Format onderzoeksverslag vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen
- Handleiding vakdidactisch onderzoekend vermogen – Engels
- Handleiding vakdidactisch onderzoekend vermogen – wiskunde
- Handleiding kalibreersessies toetsing
- Verslag kalibreersessies vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen – eindverslag
- Verslag kalibreersessies vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen Driestarbreed team
- Assessmentportfolio x 6 + beoordelingsformulieren
- vakdidactisch eindwerk onderzoekend vermogen x 6 + beoordelingsformulieren
- Overzicht BKE- en SKE- certificering docenten
- Overzicht thema's overleg vakdidactici 2023 en 2024
- Opbrengstrapportage besprekingen Bloom, DD-model en DA